

Fredninger og konventioner

I Danmark beskytter vi den vilde natur vha. jagtlove og fredninger, fx er alle padder, krybdyr og rovfugle fredet, ligesom alle planter der tilhører gøgeurtfamilien (orkideerne). Men det hjælper ikke at frede arter hvis vi ødelægger deres levesteder. I 1917 fik vi en lov om naturfredning, og siden da er ca. 5 % af Danmarks areal blevet fredet. En del af fredningerne har til formål at beskytte kulturværdier, andre skal beskytte specielle landskaber eller de arter der holder til der.

Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at frede arter og miljøer i enkelte lande. Det nytter ikke at vi sikrer trækfugle overlevelse om sommeren hvis de ikke har et sted at trække hen om vinteren, og det nytter ikke at frede en række miljøer med planter og dyr tilpasset vores nuværende klima hvis det globale miljø ændres af drivhuseffekten. Derfor har Danmark sammen med mange andre lande tiltrådt en række internationale konventioner (Under **Links** er der adgang til konventionstekster og yderligere materiale).

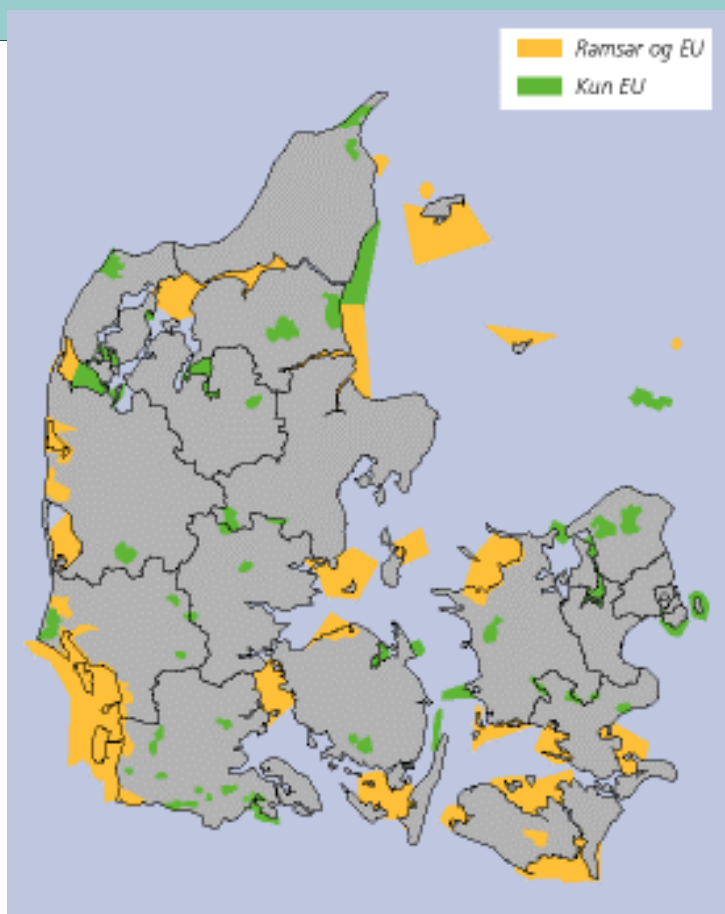
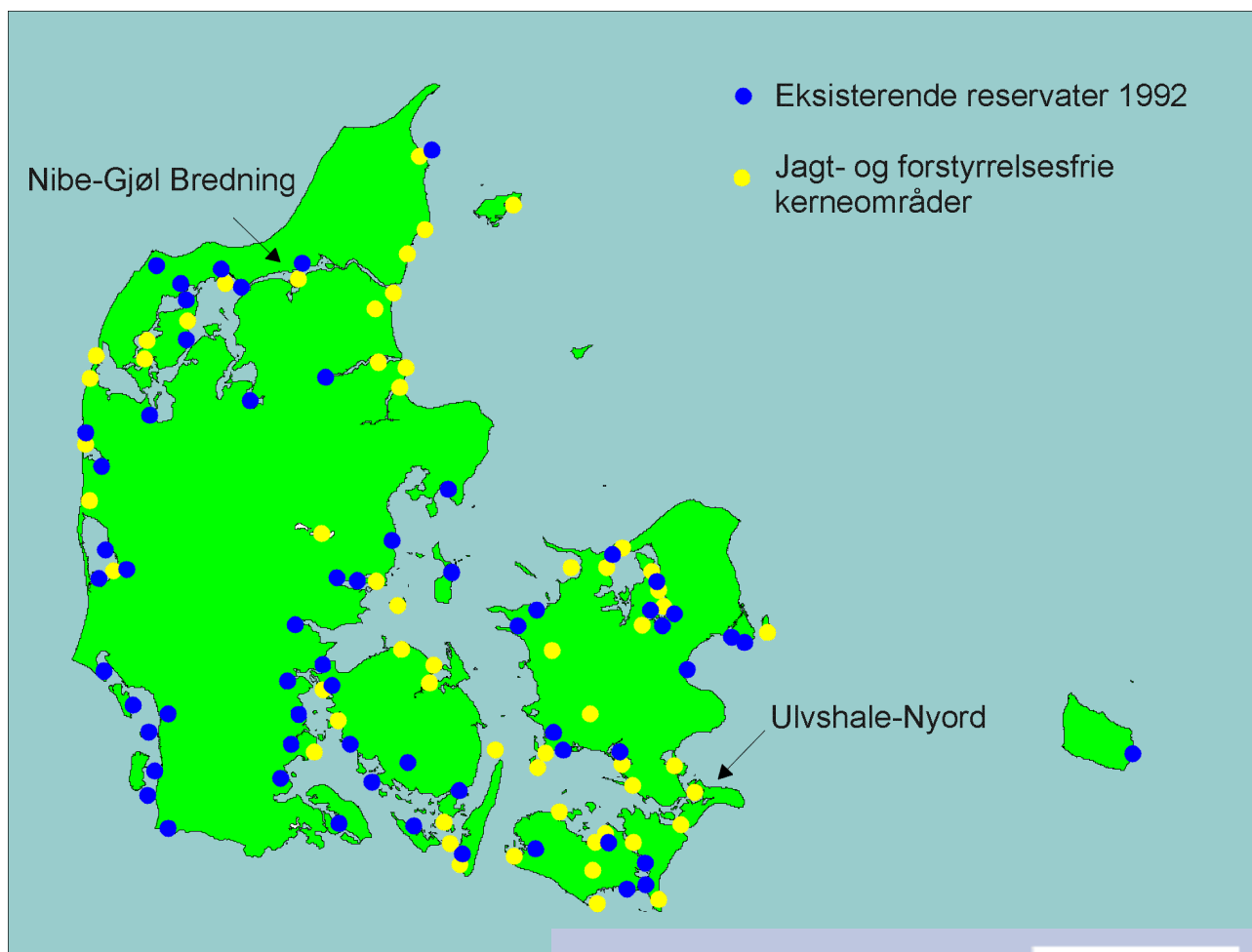
Underskriverne af **Ramsar-konventionen** fra 1971 har forpligtet sig til at beskytte vådområder af international værdi. Det drejer sig om mere end 400 områder der samlet dækker et areal på over 30 mio. ha. I Danmark gælder det Vadehavet og 26 andre vådområder. Formålet er primært at beskytte områder for trækkende vandfugle.

Washington-konventionen fra 1975 regulerer handel med truede dyr og planter, de truede arter er inddelt i tre grupper. Gruppe I omfatter ca. 400 dyr og 150 planter, al handel med disse arter eller produkter af dem er strengt forbudt, det gælder fx menneskeaber og elefanter. Siden 1989 har elfenben været på listen over produkter der ikke må udføres fra Afrika. Gruppe II omfatter ca. 2.500 dyr og 25.000 planter, heriblandt mange fugle og krybdyr. Handlen er underlagt kontrol, det kræver tilladelse både at eksportere og importere dem. Gruppe III gælder dyr der ikke er truede globalt men i enkelte lande, de må kun udføres efter tilladelse.

I 1992 afholdt FN et stort miljøtopmøde i Rio de Janeiro i Brasilien. Mødet resulterede i fem underskrevne dokumenter.

1. **Rio-deklarationen** omfatter 27 principper der afstikker rammerne for i- og ulandes adfærd med hensyn til at udnytte egne ressourcer under hensyntagen til miljøet. Den der forurener skal også betale.
2. **Klimakonventionen** handler om drivhusgasserne, først og fremmest kuldioxid, metan, lattergas og CFC-gasser. De deltagende lande har forpligtet sig til at stabilisere gasserne på et niveau hvor de ikke påvirker jordens klima i farlig grad, men der blev ikke fastsat grænser.
3. **Biodiversitet-konventionen** fokuserer på beskyttelse af biologisk mangfoldighed. Udnyttelse af arterne skal ske bæredygtigt, og når forskningsinstitutioner og firmaer i ilande udnytter vilde eller domesticerede arter (husdyr) i medicinsk eller andet øjemed, skal udbyttet deles med de ulande der rummer arterne.
4. **Skovdeklarationen** er en ikke-bindende traktat. Erklæringen indeholder en diskussion om bæredygtig udnyttelse af skov, men der **var** for stor uenighed mellem i- og ulande om fortolkningen af bæredygtighed.
5. **Agenda 21** beskriver den nødvendige politik. Den giver politikere og befolkning redskaber til at handle til fordel for miljøet både lokalt og globalt. Der er i den 800 sider lange skrivelse taget hensyn til at ulandene skal have forholdsvis større råderum, hvis deres levestandard skal forbedres.

I 1993 besluttede Folketinget at forpligte Danmark til at oprette 50 nye **EU-fuglebeskyttelsesområder**, såkaldte 'jagt- og forstyrrelsesfri kerneområder'. Målet er at danne et netværk af jagtfri områder gennem Europa der især skal sikre trækfuglene ro til fouragering. Det kan ses som en udbygning af de områder der er etableret i henhold til Ramsar-konventionen.

Vandfugle i Danmark

Art	Maksimumforekomst efterår/vinter	%-andel af nord- vesteuropæiske be- stande
Knopsvane	73.000	57%
Sangsvane	15.000	60%
Pibesvane	4.000	24%
Sædgås	31.500	39%
Kortnæbbet gås	30.000	100%
Blisgås	300	<1%
Grågås	47.000	20% *
Lysbuget knortegås	4.000	100%
Mørkbuget knortegås	45.000	23% *
Kanadagås	12.000	24%
Bramgås	7.000	6%
Gravand	45.000	18%
Pibeand	40.000	5% *
Krikand	34.000	9% *
Gråand	183.000	4% *
Skeand	2.000	1% *
Spidsand	8.000	11% *
Taffeland	19.000	5%
Troldand	194.000	26%
Bjergand	39.000	13%
Havlit	8.000	<1%
Ederfugl	800.000	40% *
Sortand	950.000	**
Fløjlsand	122.000	49%
Hvinand	65.000	22%
Lille skallesluger	600	4%
Toppet skallesluger	28.000	28%
Stor skallesluger	21.000	14%
Blishøne	209.000	14%

Oversigten fortæller om de maksimale forekomster af vandfugle i Danmark, registreret ved landsdækkende tællinger fra 1987 og fem år frem. Kolonnen til højre angiver hvor stor en andel af den nordvesteuropæiske overvintringsbestand der blev set ved tællingerne, der skete fra fly. Stjernen angiver at meget større andele af bestanden formentlig trækker igennem landet. Med hensyn til sortanden, der er angivet med to stjerner, blev der talt flere individer i de danske farvande, end man hidtil havde anslået, der fandtes i hele den nordvesteuropæiske bestand. Det menes at 75 procent af alle nordvesteuropæiske sortænder holder vinter i danske farvande. Kilde: Danmarks Miljøundersøgelser. Øverste kort er fra TEMA-rapport nr. 12.